

Stanisław Obirek: Rabin Walter Homolka Człowiekiem Pojednania za rok 2017

 studioopinii.pl/archiwa/186685

2018-06-12.

Autor (po lewej) i bohater tekstu (po prawej)

Przed rokiem pisałem o laureacie nagrody Człowieka Pojednania, profesorze **Andrei Riccardim**; wspomniałem też, że przyznaje ją od 1992 roku Polska Rada Chrześcijan i Żydów, której celem jest przyczynianie się do wzajemnego poznawania się i zrozumienia chrześcijan i Żydów, przewycięzania stereotypów i pogłębiania kontaktów międzyreligijnych. Riccardi i założona przez niego w 1968 roku wspólnota **Sant'Egidio** zaangażowała się w rozwiązywanie problemów związanych z napływem uchodźców.

W tym roku laureatem został niemiecki rabin postępowy **Walter Homolka**, którego książki są mi dobrze znane – dlatego z ciekawością wybrałem się na stosowną uroczystość w niedzielę 10 czerwca o godz. 18.00 w kościele środowisk twórczych w Warszawie przy Placu Teatralnym. Spotkanie poprowadził współprzewodniczący Polskiej Rady Chrześcijan i Żydów, prof. Stanisław Krajewski, który przypomniał główny cel nagrody oraz zasadę naprzemiennego przyznawania jej osobie reprezentującej judaizm i chrześcijaństwo.

Zakładając, że większości Czytelników SO postać rabina nie jest znana, pozwolę sobie przywołać obszernie fragmenty z laudacji Marty Titaniec, sekretarz Polskiej Rady Chrześcijan i Żydów. Najpierw zwróciła uwagę na dynamiczną osobowość rabina Homolki, który potrafi łączyć różne wymiary dialogu i działalności na rzecz pojednania. **Podkreśliła jego uczestnictwo w dialogu chrześcijańsko-żydowskim – oraz, dzięki współpracy również z licznymi świeckimi instytucjami, dialogu polsko-niemieckim.**

Tego typu wielopłaszczyznowe zaangażowanie jest szczególnie ważne zwłaszcza teraz, gdy po stuleciach pogardy, nienawiści i niechęci, ale też po ostatnich dziesiątkach lat budowania dobrych relacji chrześcijańsko-żydowskich, polsko-żydowskich i polsko-niemieckich, ponownie pojawiło się w naszych stosunkach tyle napięć czy wręcz agresji.

I jeszcze jeden fragment z laudacji Marty Titanic, która powiedziała: **Z uznaniem patrzymy na Pańskie wysiłki w nadawaniu nowych impulsów dialogowi chrześcijańsko-żydowskiemu, zwłaszcza w Niemczech i Polsce.** Poprzez Pańskie badania i publikacje, a także konkretne projekty edukacyjne, przyczynia się Pan do rozbudzania wśród młodzieży w naszych krajach zainteresowania dialogiem żydowsko-chrześcijańskim oraz do wzmocnienia sąsiedzkich więzów pomiędzy Polską a Niemcami. Jako chrześcijanka osobiście dziękuję Panu szczególnie za duchową i intelektualną otwartość na chrześcijaństwo, za praktyczne ukazywanie dróg wspólnej misji judaizmu i chrześcijaństwa w dzisiejszym świecie”. Nic dodać nic ująć.

Z prawdziwą przyjemnością, i co tu ukrywać z poczuciem pełnej zgody wysłuchałem przemówienia rabina Waltera Homolki. Zaczął od tego, że „**chrześcijan i Żydów łączy osoba Jezusa, ale dzieli wiara w Jezusa, który był Żydem** i wierzył jak każdy pobożny Żyd jego czasów”. Dodał też, że „Prawie 18 stuleci minęło, zanim ta prawda zaczęła być przyjmowana jako oczywistość, a przecież jest oczywistością. Właściwie ciągle tylko parę pokoleń dzieli nas od czasów, gdy wielu chrześcijańskich uczonych robiło, co mogło, by ignorować, ukrywać, negować i omijać jedyną prawdę z obszaru badań nad historycznym Jezusem, która nie podlega dyskusji” – powiedział rabin. Przywołał przykład aktualnego pojmowania Jezusa przez Żydów, odwołując się do powieści Amosa Oza „Judasz”. – „Na bazie Jezusa-Żyda możliwe jest pojednanie między judaizmem a chrześcijaństwem” – zaznaczył rabin. Przyznał, że wcześniej po stronie żydowskiej zaangażowanie w tę kwestię „stanowiło mieszaninę zgryźliwej, polemicznej, odległej, choć uczonej rozmowy i kompletnej ciszy”. Tłumacząc negatywny obraz Jezusa i chrześcijaństwa w średniowiecznej myśli żydowskiej rabin wskazał, iż stanowi to odbicie pozycji osób prześladowanych.

Nowy człowiek pojednania przypomniał, że „Dla europejskich Żydów Jezus stał się jedynie symbolem chrześcijańskiego ucisku, a także postacią wyśmiewaną”. Próby dysput w średniowieczu cechowały się brakiem podejścia dialogicznego, połączone były z atakiem na judaizm, czasem też groźbami i zastraszaniem. Przywołując okres Oświecenia, rabin wskazał na różnicę w żydowskim i chrześcijańskim podejściu do osoby Jezusa – dla chrześcijan była to postać centralna, zaś „dla myślicieli żydowskich środkiem do osiągnięcia konkretnych celów lub odzwierciedleniem ich własnej pozycji politycznej czy społecznej w danym czasie”. Jednak to właśnie Oświecenie „okazało się momentem zwrotnym, kiedy nowy język naukowców i metodologia pozwoliły na próby badań rzetelniejszych i pozbawionych uprzedzeń. Przyczyniły się do tego również zmiany społeczne, szczególnie pod koniec XVIII wieku”.

Warto dodać, że rabin Walter Homolka wyklada współczesną żydowską filozofię religii, ze szczególnym uwzględnieniem dialogu międzyreligijnego na Uniwersytecie Poczdamskim. Z jego inicjatywy powstał program „DialogPerspektiven” dla szczególnie uzdolnionych studentów z instytutu Ernst-Ludwig-Ehrlich-Studienwerk oraz doszło do współpracy między Szkołą Teologii Żydowskiej na Uniwersytecie w Poczdamie oraz Papieskim Wydziałem Teologicznym w Poznaniu, Wrocławiu, Krakowie i Warszawie. Poza tym rabin Homolka należy do grupy roboczej „Żydzi i Chrześcijanie” przy Centralnym Komitecie Niemieckich Katolików oraz do kuratorium Stowarzyszenia dla Chrześcijańsko-Żydowskiej Współpracy.

Papieski Wydział Teologiczny w Poznaniu planuje wydanie pierwszej książki Waltera Homolki *Upominanie się o Jezusa. Nazarejczyk z żydowskiej perspektywy*. Jej główne tezy rabin przedstawił w swoim wykładzie. Pozostaje czekać na książkę i już wypada cieszyć się możliwością jej lektury. Dla mnie osobiście takim spotkaniem przed laty była lektura książek Abrahama J. Heschela, który również wskazywał na to, co łączy religię żydowską i krnąbrną córkę, jaką dla Heschala było chrześcijaństwo. Po latach Heschel wrócił w przekładach do Polski. Jest nadzieja, że przekłady książek i przyszłe powroty rabina Homolki będą stanowiły okazję do pogłębienia związków między naszymi dwiema religiami.

Stanisław Obirek

VN:F [1.9.22_1171]

VN:F [1.9.22_1171]

Rating: **+3** (from 9 votes)